

VASÁRNAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, V., BATHORY-UTCA 24. SZÁM.
(„Falú” Magyar Gazda és Földműves Szövetsége.)
Telefon: 11—55—62.
Postatakarékpénztári csekk száma: 25.153.

POLITIKAI HETILAP

Előfizetési díjak a m. kir. földművelésügyi miniszter által előírtak kiadott „Rádiós gazdasági előadások” című füzetekkel együtt: egész évre 5, félévre 2.50, negyedévre 1.30 P.

Külföldre egész évre 10, félévre 5, negyedévre 2.60 P.

SZENT ISTVÁN

Öt esztendővel ezelőtt, 1938-ban, a Szent Jobb feltalálásának napján, május 30-án, világraszóló ünnepségen, Pacelli bíboros, vatikáni államtitkár, a jelenlegi Szentatya jelenlétében hődolt a trianoni Magyarország első szent királya emlékének. A trianoni sorsban megkínzott, a sokszor eredménytelennek látszó küzdelemben már-már elesüggött magyarság akkor lélekemelő egységben fohászokodott a nagy Országalapítóhoz, útmutatást, irányítást, segítséget kérve. Legjobbaink elvitték a Szent Jobbot a Hősök emlékéhez, majd az „Aranyvonat” végighordozta az Ereklýt az akkori ország minden vidékén és táján. Mint őseink hajdan a hódító, térítő harcokra, ádáz küzdelmekre buzditó véres kardot, úgy hordoztuk körül mi 1938-ban Szent Istvánnak egységre, összefogásra, kitartásra intó Jobbját.

És a csoda megtörtént! A szentistváni gondolat fenségességében egyesült magyarság áhitatos fohászokadásának, egyetakarásának eredményeképpen, pontosan öt hónappal később összeültek a döntőbírák, november 2-án megszületett a döntés és 6-án már bevonult Főméltóságú Urunk honvédeli élen az ősi Komáromba... És azóta meghordoztuk a Szent Jobbot a visszatért északi, keleti és déli országrészekben is és az idén, amikor a vérző Európa közepén, a kereszténység védelmében vért hullajtva, súlyos megpróbáltatásokkal megfenyegetetten ünnepli a megnagyobbodott esonkaország első szent királya ünnepét, újra csak Hozzá, első Patrónusához fordul a magyar.

Tudván tudjuk, hogy a testvér-ellen magyar nem küzdhet meg a reászabadított, kötötte tomboló, vesztére törő tülerökkel. Azt is tudjuk, hogy egyedül a földöntúli csodában való hit nem menthet meg minket a pusztulástól; nem elégséges csak azt megfogadnunk, hogy milyen hálással fogjuk majd annakidején megköszönni az égi támogatást. Erdemessé kell válnunk a csoda-tételre; olyanokká kell lennünk, akikkel még csoda is történhet! Hiszen látjuk és tudjuk a történelemből, hogy az ország egy-egy csodálatos újjászületését mindenkor megelőzte az alapvető csoda: a magyar nép, a nemzet csodás egymásratalálása, lelki újjászületése.

Ezért a csodáért fohászokodunk ma a magyarok Istenéhez, első szent királyunk szelleméhez! Azért imádkozunk, hogy Szent

István emléke ihlessen meg mindannyiunkat, világosítsa meg elménket, Szent Jobbjával simítsa meg csodatévően mindazoknak a szívét, akiknek ősapái ezer év-

vel ezelőtt hódolattal borultak le a magasra tartott kereszttel áldást hintő, vagy a konokkal szemben kardot forgató Szent Jobb előtt...

Szent István királyunk halálának 905-ik esztendejében ezekkel az érzésekkel borulunk le szent jobbja előtt. Hiszünk csoda-

tételében; hiszünk abban, hogy most is, éppen olyan keményen, mint valaha, összefogja, egybe-tereli a széthúzókat; irányítja a tévelygőket és megmutatja az utat az ezeréves szentistváni Birodalom felé...

Bartoss Károly.

A Falu-Gazdászövetség működése az 1942-ik esztendőben

(Második közlemény.)

A Szövetség érdekvédelmi munkásságának másik, jelentékenyen nagyobb hányadát képezik azok

az eljárások, közbenjárások, ügyintézesek,

amelyeket a Szövetség központja a vidéki szervezetek részéről felterjesztett kérések, panaszok és méltánylást érdemlő személyes természetű kívánságoknak a hatóságoknál való előterjesztése során végez. A Szövetség központjához az 1942. év folyamán ilyen és hasonló tárgyú megkeresések érkeztek:

Levente-otthon és népház építéséhez államségély kieszközölése; népháztervek juttatása; közbenjárás kérése telepítési, házhelyrendezési, földbérleti, tagosítási ügyekben; eljárás kérése zsidók kezén levő birtokból való juttatás érdekében; árvízkarosultak számára segély kieszközölése; szeszifőzde felállításához államségély megszerzése; italmérisi engedély elnyerése érdekében támogatás kérése; artézi-kút fúrásához államségély biztosítása; vadkárók megtérítésének kieszközölése; szikvizgyártási, vásártartási és trafikengedély megszerzése; névmagyarosítási ügyben sürgetés kérése; támogatás nyújtása gazdasági előjárói megbízás elnyerése ügyében; közbenjárás kérése vámörölmalmok kijelölése tárgyában, valamint államségélyes tenyészmarhák beszerzése.

Külön felsorolást érdemelnek a beszerzési nehézségek miatt megszorodott megkeresések

olajosmagvak, korpá, takarmányrépa és szalastakarmány, burgonya, kender, lóhere, tengeri, mohar, barb, borsó, árpa, biikköny és bíborhere vetőmagvak, továbbá kenyérgabona biztosítása végett. Hasonlóan nagyszámban érkeztek közbenjárásra való felkérések szuperfoszfát és pécisó; kedvezményes mezőgazdasági gépek; hidmérleg; permetező-szerek; kenderzsák; labbeli-utalvány és tüzelőanyag megszerzése érdekében.

A háziipari tanfolyamokkal kapcsolatban a vidéki szervezete-

tek pamutfonal, fonókender és szövöszék kiutalását kérték.

A Szövetség működése időrendi sorrendben

1942 február hó 6-án tartotta első érdemleges ülést a *Magyar Gazdaközpont* névvel megalakult munkaközösség, amely a szabad-társuláson alakult agrárintézményeket és szövetkezeti központokat foglalja magában. A Falu-Gazdászövetséget Mayer János elnök és Krúdy Ferenc ügyvezető-alelnök képviselték a *Magyar Gazdaközpont* tanácsában.

Február hónapban folyt le a Kormányzó-helyettes úr megválasztása. A *Falu-Gazdászövetség* hódoló táviratban ajánlotta fel Horthy István kormányzóhelyettes úrnak a magyar falvak hűségét és tántoríthatatlan ragaszkodását.

Március hó 25-én a *Csantavéri Gazdakör* 50 főnyi küldöttsége látogatást tett a *Falu-Gazdászövetség székházában*. A Szövetség vezetősége ünnepélyes fogadtatásban részesítette a küldöttséget.

Március hó 26-án a *hitelszövetkezetek*, március hó 27-én pedig a *Hangya-szövetkezetek* tartották meg igen nagy fejlődésről tanuskodó kongresszusait. A *Falu-Gazdászövetség* e nagyjelentőségű szövetkezeti seregszemléken képviseltette magát.

Április hó 3-án Carlo Pareschi olasz földművelésügyi miniszter látogatást tett Budapesten, majd Tordosán. Kajászószentpéteren, Kishéren és Bábolnán. Az olasz minisztert útján elkísérte a *Falu-Gazdászövetség* képviselőiben Mayer János elnök és Szekeres László ügyvezető-igazgató. *Kajászószentpéteren* az olasz minisztert olasz nyelven üdvözölték azok a magyar ifjak, akik annakidején Olaszországban gazdáljárású csereakción vettek részt.

Április hó 18-án a Falu-Gazdászövetség tisztikarának két tagját, Antal Istvánt és Lukács Bélát miniszterekkel nevezte ki a Kormányzó Úr Öfőméltósága. A Szövetség mindkettőjüknek táviratban fejezte ki szerencsekívánatait.

Május hó 12-én a földművelésügyi miniszter úr Mayer János elnököt és Szekeres László ügyvezető-igazgatót kinevezte az *Országos Gazdasági Szakoktatási Tanács* tagjaivá.

Május hó 27-én a Szövetség elnöki tanácsülést tartott és azon előreszen állást foglalt a *ponyva-irodalom ellen* és a *fabu-otthon megalapításának* gondolata mellett.

Május hó 27-én a *Gazdak Biztosító Szövetkezte* évi rendes közgyűlést tartott, melyen újabb lendületet fejlődésről számolt be. A közgyűlésen a Szövetséget Mayer János elnök képviselte.

Május hó 31-én a Komárom-megyei *Nagyigmádon* és *Tatán* a *Hangya Szövetkezeti Központ* tal karöltve nagygyűlést rendezett a Szövetség, hogy bevezesse azt a mozgalmat, amely a gazdasági és tatabi járásoknak mintajárássokká való kifejlesztését előzza. Krúdy Ferenc ügyvezető-elnök és Szekeres László dr. ügyvezető-igazgató ismertette a Szövetség szervezetét, programját és működését a létesítendő szövetkezeti mintajárássban.

Május hó 31-én Mayer János elnök a komünön alatt és után szerzett érdemei elismeréséül nemzetvédelmi keresztet kapott.

Június hó 21-én a Szövetség nagysikerű és a fővárosi sajtóban kellőképpen méltatott vármegyei gazda- és szövetkezeti napot rendezett *Nagyváradon*. A nagygyűlés szónokai Mayer János elnök, Bárczay János földművelésügyi államtitkár és Czernmann Antal elnöki tanácsstag voltak.

Július hó 9-én Krúdy Ferenc ügyvezető-alelnököt a képviselőház alelnökévé választották. A *Falu-Gazdászövetség* táviratban fejezte ki szerencsekívánatait Krúdy Ferenc alelnöknek.

Augusztus hó 10-én a Főméltóságú Asszony felhívást intézett a magyar társadalomhoz az *Oroszországban harcoló honvédek*

téli felszerelése érdekében országos gyűlés megindítására. A Szövetség központja eljuttatta adományát az akció számára, de ugyanakkor felhívta vidéki szervezeteit, hogy a gyűjtőakcióba minél szélesebb körben kapcsolódjanak bele.

Augusztus hó 9-én a Szövetség táviratban üdvözölte József kir. herceg tábornagot, hetvenedik születésnapja alkalmából.

Augusztus hó 20-án mélyszégyes szomorúságba döntötte az országot Horváth István kormányzó-helyettes úr hősi halála; a Szövetség a Kormányzó Úr Öfömlét-ságához és a gyászhaborult özvegyhez részvétáviratot intézett. A temetésen a Szövetség képviselőjében Mayer János elnök vett részt.

Augusztus hó 28-án Kiskunhalason mezőgazdasági és ipari kiállítás folyt le Pest-vármegye támogatásával és a helyi intézmények rendezésében. A kiállítással egybekötött lovasmérkőzésre a Falu-Gazdaszövetség díszes kivitelű ezüstserleget adományozott. A kiállítás megnyitási ünnepségén a Falu-Gazdaszövetséget Mayer Emil főtitkár képviselte.

A Női szakosztály munkássága

A Szövetség női szakosztálya háztartási és háziipari tanfolyamot Pilis, Kiskunmajsza, Orgovány, Érsekudkert, Artánd, Alsómosolád, Csabrendek, Túrje, Tiszaszalka, Szirénfalva, Szentotonyra, Szalmok. Jászsenyitől, Hegyúr, Lajoskomárom községekben rendezett, azonkívül Jászsószentgyörgyön, Ócsán, Horgoson, Pécelen és Somoskőújfalu tanfolyamokat készített elő.

A hadbavonultak és hozzátartozók szociális gondozását a szakosztály még ebben az évben is folytatta. A haretérre szeretet-csomagokat küldött, s a budapesti hadikórházakban ápolat sebesült és rokkant honvédeket rendszeresen látogatta. Karácsonykor 250 sebesült családját látta el ruhaneművel 1500 pengő értékben és azt, mint a sebesültek ajándékát juttatta el a hozzátartozóknak. A 205. számú hadikórházban a női szakosztály között 216 darab mosdószappant osztott ki. Aki tanulni óhajtott, annak továbbképzését tandíjmentességgel és ingyenes tankönyvek megszerzésével tette lehetővé, a nőiülni kívánóknak házassági kölesönt, a sokgyermekes családapáknak földet, házhelyet szerzett, azonkívül több katonát elhelyezett altiszt, portási állásba, akik nehéz sebesülésük miatt előbbi foglalkozásukat nem folytathatják.

Hogy a gondozó munkát a női szakosztály a hadbavonultak és elesett hőseink családtagjaira is kiterjeszthesse, körlevéllel fordult a gazdakörökhöz és tag-egyesületekhez, kérve, hogy kapcsolódjanak bele a mozgalomba. Szép számmal érkeztek jelentkezések; egyes gazdakörök anyagi segítséget szavaztak meg, másutt az asszonycsoport vállalta egy-egy hadiárva felruházását és gondviselését.

Az Országos Nép- és Család-egyesületi Alap és az Egyesült Női Tábor által megindított gyermek-

Október hó 1-én a Szövetség női szakosztálya értekezletet tartott, amelyen beszámolt arról a széleskörű munkásságról, amelyet a hadbavonultak hozzátartozóinak gondozása és a sebesült honvédek elhelyezése érdekében kifejtett.

November hó 1-én, nagytatái Szabó István halálának 18-ik évfordulóján, a halhatatlan emlékü kisgazda-vezér budapesti szobra előtt rendezett gyászünnepségen résztvett Mayer János elnökkel az élen a Falu-Gazdaszövetség teljes tisztviselőkara. Az ünnepi beszédet Czermann Antal dr., a Szövetség elnöki tanácsagja mondta.

November hó 25-én ülést tartott az elnöki tanács és az igazgató-választmány, az évi rendes közgyűlés előkészítése végett.

December hó 2-án folyt le a Falu-Gazdaszövetség évi rendes közgyűlése, amely megválasztotta a Szövetség új tisztikarát.

December hó 10-én a Magyarországi Szövetkezetek Szövetsége, majd december hó 21-én a Futura r.-t. tartotta évi rendes közgyűlést. A Falu-Gazdaszövetség mindkét alkalommal képviseltette magát.

otthon-akcióba is belekapcsolódott a női szakosztály és ennek során Nagymaros, Szeghalom, Kőröshegy, Nagyberény, Ajka, Kérta és Noszlop községekben állított fel gyermekkerteket, ahol a nyári nagy dologidő alatt falusi asszonyaink gyermekeiket egész napra, felügyelet mellett hátrahagyhatták.

A Szövetség hivatalos lapjának munkája.

A Szövetség hivatalos lapja: a XXIV-ik évfolyamában járó Vasárnap című politikai hetilap 1942-ben is betöltötte hivatását; egyrészt híven és a megfelelő szellemben tájékoztatta a bel- és külföldi eseményekről falusi olvasóközönségét; másrészt a földmivelő-nép számára irányítással tekintetében. A lap szabad véleménynyilvánításának természetesen gátat vetett a cenzúra; a lap fejlesztését pedig a papírfogyasztást korlátozó rendelkezések akadályozták.

A Szövetség nép-naptára, amely a Falu-Gazdaszövetség Évkönyve

nevet viseli, ebben az évtizedben — egy 1942-ben kiadott kormányrendelet előírásának megfelelően — miniszterelnöki engedély alapján jelent meg.

1942-ben mindössze párezer magyarországi mezőgazdasági munkás vállalt idénymunkát Nemétországban; hírszolgálatuk ellátásával, továbbá a részükre szóló üzenetek közvetítésével a földművelésügyi miniszter ebben az esztendőben is a Vasárnap-ot bízta meg. A lapot a kiadói hivatal négy hónapig 800 németországi munkahelyre küldte.

A Szövetség halottai

1942 január hó 19-én elköltözött az ölék sorából Bernát István m. kir. titkos tanácsos, a Falu-Gazdaszövetség tiszteletbeli elnöke, a Magyar Gazdaszövetség volt igazgatója, a magyar agrármozgalom első és egyik legkiválóbb tudományos művelője; a

szövetkezeti irodalom magvetője, egyben egyik legnagyobb képviselője és számos agrár, valamint szövetkezeti intézmény munkásságának tevékeny részese. A magyar agrár közélet nagy halottjának ravatalára a Szövetség koszorút helyezett, temetésén kiültséggel képviseltette magát és az elhunytat a Szövetség nevében Schandl Károly társelnök búcsúztatta. Az elhunyt soha el nem múlt emlékét a Szövetség bensőséges kegyelettel őrzi meg.

1942 április hó 30-án fejezte be közéleti sikereiben gazdag életét Sztranyaszky Sándor volt földművelésügyi miniszter, a Falu-Gazdaszövetség igazgatóválasztmányának nagyrabecsült tagja, aki a Szövetség szülőmunkáját mindenkor őszinte érdeklődéssel kísérte és ritka megértéssel tanúsított a Szövetség tevékenysége iránt. Emlékét a Szövetség jegyzékében örökítette meg.

Örvendetesen emelkedik a hitelszövetkezetek betétállománya

Az OKH illetékes osztálya most gyűjti össze és dolgozza fel a Központ kötelekbe tartozó hitelszövetkezetek 1943. I. félévében kifejtett működésének adatait. Habár a feldolgozás még folyamatban van, már az eddigi adatokból is örömmel állapíthatjuk meg, hogy

a hitelszövetkezetek jelentős részénél számottevő emelkedés mutatkozik a betétállományban,

míg sokkal csekélyebb azoknak a hitelszövetkezeteknek a száma, amelyeknek betétállománya ez év első felében csökkent. Ez a fejlődés bizonyítja annak, hogy

a hitelszövetkezetekben tömörült gazdaközönség ma kétségtelenül kedvezőbb helyzetben van, mint volt néhány évvel ezelőtt, azaz a mezőgazdasági termelés jövedelmessége javult. De a betétállomány emelkedése azt is mutatja, hogy a most dúló

világháború közepette a falu kisembereinek bizalma rendíthetetlen a hitelszövetkezetek iránt s pénzfeleslegüket ma is nyugodt lélekkel bizzák a hitelszövetkezetekre.

Jelenzésül felemlítjük, hogy például az Abaúj-Szepi Hitelszövetkezet betétállománya 1943 első felében 114.000 pengővel, a Kassai Járási Hsz. betétállománya 454.000 pengővel, a Hódászi Hsz. betétállománya 987.000 pengővel, a Beregszászi Hsz. betétállománya 1.187.000 pengővel, a Párkányi Járási Hsz. betétállománya 253.000 pengővel, a Makói Hitelszövetkezet betétállománya 332.000 pengővel, az Érsekújvári Járási Hsz. betétállománya 1.625.000 pengővel és a Nagyszőlősi Hsz. betétállománya 177.000 pengővel emelkedett. Egészen bizonyos, hogy a véglegesen összeállított adatokból ezen a téren igen figyelemre méltó fejlődés fog kibontakozni.

A VILÁGHÁBORÚ ESEMÉNYEI

Augusztus 13-án Budapesten és az ország nyugati felében felvölgytöttek a légvédelmet jelentő szirénák. Delután 13 óra 03 perckor ugyanis az ország délnyugati határán át ellenséges repülők szálltak az ország fölé és északnyugati irányban magyar terület fölött folytatták útjukat, majd visszahátráltak és 15 óra 25 perckor hagyták el a magyar területet. A szicíliai esata véget ért: a ten-

gely csapatai tervszerűen elhagyták a szigetet, csapatokat és hadianyagukat az olasz szárazföldre szállítva át.

Kelten, Bjelgorod, Charkov és Orel vidékén a szovjet újabb és újabb tartalékok bevetésével folytatja elkeseredett áttörési kísérleteit, amelyeket a németek rugalmas elhárító harcokkal ellensúlyoznak, hatalmas veszteségeket okozva az ellenségnek.

Churchill angol miniszterelnök vezérkarával Kanadába utazott, hogy Roosevelt amerikai elnökkel tanácskozzon. A tárgyalások részleteiről semmit sem hoznak nyilvánosságra, hír szerint a szövetségesek katonai terveit beszéltek meg. Érdekes, hogy a megbeszélésre Sztalint meg sem hívták, ami miatt Moszkva sajtója sértődötten panaszkodott is. A szövetségesek további terveire csak következtetni lehet abból, hogy Oranban és Algírban hatalmas seregeket hajóztak be, valószínűleg azért, hogy a partszállást kiszélesítsék.

Róma nyílt városra nyilvánításának kérdésében egyelőre még még nincs döntés. A Badoglio-kormány mindenesetre kijelentette, hogy nyílt városnak nyilvánítja a keresztény világ és klasszikus műveltség fővárosát, az „Óriás Város”-t, a szövetségesek azonban hivatalosan még nem nyilatkoztak.

Csatay Lajos vezérezredes, honvédelmi miniszter az eddigi szókásoknak megfelelően a német hadvezetőség meglátogatására elutazott.

Figyelem!

KATOLIKUS NÉPSZÖVETSÉG BIZTOSÍTÁSI IRODÁJA

hazánk egyetlen katolikus vonatkozású biztosítási intézménye, több egyházmegye hivatalos biztosító szerve. Előnyös feltételek mellett vesz fel élet-, tűz-, betörés-, szavatosság-, jég- stb. biztosításokat.

Központi iroda: BUDAPEST, IV., VERES PALNÉ UTCA 9.
Telefon: 185-423

AZ IGAZSÁGOS BÉKÉÉRT ...

Az igazságos békéért imádkoztak
a magyar templomokban

Esztergomban hagyományos fénnel ünnepelték meg Nagyboldogasszony ünnepét. Serédi Jusztinián bíbornok, Magyarország hercegprímása ünnepi szentmisét pontifikált és szentbeszédet mondott.

— A szentek tisztelete és segítségül hívása mindenkor időszerű, mégis különös jelentőséget nyer ezekben a sorsdöntő esztendőkből, amikor a hitellenek is kezdik belátni, hogy az irtó világháborúban pusztuló emberiségnek csak az Isten tud segíteni.

— Krisztus Egyháza kezdetől fogva hirdette az Isten megdicsőült szolgáltnak, a szenteknek, legkivált pedig az Isten Anyjának tiszteletét és helyeselte segítségül hívását.

— Ha tehát mi, magyar katolikusok, ezerszentes tapasztalatok alapján a Magyarok Nagyasszonyának és kivált Árpádházi szentjeinknek Boldog Margit személyében, akinek — szentéavatását mindnyájunk legnagyobb örömeire a múlt hónap 25-én határozta el a Szentséges Atya, — mondom: amikor ezeknek az oltalma alá helyezjük hazánkat, akkor ez ellen senkinek kifogása nem lehet.

— Ha tehát mi, magyar katolikusok, Egyházunk tanítása alapján önmagunkat és országunkat a Magyarok Nagyasszonyának és a magyar szenteknek oltalma alá helyezjük, akkor jobban biztosítjuk jövőnket, mintha tisztán emberekbe helyeznénk a mi bizalmunkat.

— A mostani világégésben — mondotta a hercegprímás — szeretnénk remélni, hogy az egymással szemben álló felek, amikor majd egymás és a többi nemzetek sorsát intézik, az Apostoli Szent-
szék példájára nem feledkeznek meg Magyarországról ezerszentes

védelmi harcainról, amelyek bennünket sorvasztottak, ők pedig ezalatt számban, erőben és műveltségben gyarapodtak.

— Magyarország ezeréves története bizonyítja, hogy igen sokszor, szinte kézzel fogható módon segített bennünket Mária.

A hercegprímás a szentmise végén pápai áldást osztott a bazilikát megtöltő sok ezer hívó seregére.

A Kálvin-téri templomban Ravasz László dr. dunamelléki püspök tartott istentiszteletet és beszélt a békességről az Úr Jézus názáreti prédikációja alapján.

Előrebocsátotta, hogy a legsúlyosabb magavisélet volna: a háborúra izgatói s mikor az ellenség a kaput döngeti, békehürokat pengetni. Krisztus egyháza sohasem akarta a háborút, ezt a mostanit sem. Mikor mégis kiűztött, mindent elkövetett, hogy ne terjedjen tovább.

Mi háborúba kerültünk, mert megtámadtak. Vigyáztunk arra, hogy harcunk emberiség legyen. Tudjuk jól, hogy háborúban tömegesen véledélyek és leleményes propaganda frigyéből születnek az elhatározások; tudjuk, hogy rövid idő alatt elpusztíthatják olyan ellenfelek, akiknek sohasem vételünk, az „egyeltenegy” Budapestben mindazt, ami ez országban a szívamara helyét tölti be; de azt is tudjuk, hogy ez a pusztítás hadászati érdekét nem szolgál, megfélemlítés helyett csak az elkéseredést fokozná fel a végsőkig.

A püspök azután az egész keresztényen anyanszentgyűzzel való lelki közösségben könyörgött a békességért és a győzelemért, olyan győzelemért, amelyben ne az ember, hanem maga Isten győzzen.

ARANYAT ÉR A GAZDÁNAK A CIKÓRIA

Eszerint tehát, amíg 11,387.342 ember, tehát az összes lakosság 77,5%-a vallja magát magyar anyanyelvűnek, ugyanakkor 11.811 ezer 455, tehát a lakosság 80,9%-a magyar nemzetiségűnek. Tovább menve, amíg német anyanyelvű 719.762, vagyis 4,9%, német nemzetiségű 533.045, azaz 3,6%. Ugyan-
csak kevesebb a szlovák nemzeti-
ség is, mint a szlovák anyanyelvű.

A lakosság felekezetei szerint való megosztására a feleletadás egyszerűen az anyakönyvi kivonatok és keresztlevelek alapján történt. Ezek szerint a következő eredmény állott elő:

		%
Római katolikus	8.073.689	55,0
Görögkatolikus	1.701.544	11,6
Református	2.785.701	19,0
Evangélikus	729.288	5,0
Görögkeleti	559.944	3,8
Unitárius	57.903	0,4
Baptista	36.422	0,2
Izraelita	724.306	4,9
Egyéb	1.543	0,0
Felekezeten kívül	7.601	0,1
Ismeretlen	1.626	0,0

Összesen 14.679.573 100,0

A fenti adatokból kitűnően a 724.306 izraelita vallású magyarországi lakos közül 139.041 zsidó nemzetiségűnek, tehát nem magyarának vallotta magát, míg zsidó és jiddis anyanyelvű a zsidók közül 131.971.

Az ország lakosságának 80,9 százaléka magyar nemzetiségű, 77,5 százaléka pedig magyar anyanyelvű

A legnagyobbodott csonkaország lakosságának száma 1941-ben 14.679.573 volt

A Központi Statisztikai Hivatal most tette közzé az 1941-ben megtartott népszámlálás főbb eredményeit. A feldolgozott adatok tanúsága szerint Magyarország anyanyelvű megoszlása 1941-ben a következő volt:

		%
Magyar	11.387.242	77,5
Német	719.762	4,9
Szlovák	268.913	1,8
Román	1.100.352	7,5
Ruszin (rutén)	564.092	3,8
Horvát, szerb, bunyevác, sokác stb.	369.348	2,5
Vend, szlovén	69.586	0,5
Cigány	57.372	0,4
Jiddis	126.312	0,9
Héber	5.659	0,0
Egyéb	29.435	0,2
Ismeretlen	1.400	0,0

Összesen 14.679.573 100,0

Az 1941-es népszámlálás kiterjedt ezáltal a nemzetiségi kérdésre is, éppen úgy, mint igen sok más országban. Telegi Pál gróf a népszámlálás főcéljaként a nemzetünk önismeretét jelölte ki. A nemzetiségre vonatkozó külön kérdőpontnak a népszámlálás számlálólapjába való beiktatásánál a statisztikusokat még az a megfontolás is vezette, hogy minél több oldalról világítsák meg ezt a kérdést, mert akkor annál jobban ismerjük meg, nemcsak magunk a nemzeti-
ségi viszonyainkat, de annál tökéletesebben tudjuk a külföldöt is ebben a vonatkozásban tájékoztatni.

A kérdés tehát minden lakoshoz az anyanyelv után külön vonatkozott a nemzetiségre is. A válasz-

adatokból kiderült, hogy a feleletek nem voltak teljesen azonosak. Sokan más anyanyelvűnek és ugyanakkor más nemzetiségűnek vallották magukat. Kétségtelen tehát, hogy Magyarországon épp úgy, mint általában Kelet- és Közép-Európában, a nemzetiségi érzés a lakosság jelentős tömegéinél nem azonos az anyanyelvvel.

Arra a kérdésre, hogy milyen nemzetiségűnek vallja magát a lakosság, a következőképpen választott, úgyhogy ez a hivatalos eredmény mutatkozik:

		%
Magyar	11.881.455	80,9
Német	539.045	3,6
Szlovák (tót)	175.550	1,2
Román	1.051.026	7,2
Ruszin (rutén)	547.770	3,7
Horvát	12.346	0,1
Szerb	159.000	1,1
Vend, szlovén	20.336	0,1
Bunyevác, sokác stb	54.585	0,4
Cigány	76.209	0,5
Zsidó	139.041	1,0
Egyéb	27.218	0,2
Ismeretlen	1.992	0,0

Összesen 14.679.573 100,0

Az OHK tagszövetkezetei ismét folyósíthatnak ingatlanvásárlási hiteleket

Az OHK közölte tagszövetkezeteivel, hogy a Nemzeti Bank az újonnan engedélyezett, vagy meghosszabbított hitelekről kiállított kérdőíveket betekintésre — ezúttal gyákrabban fogja bekérni, miután még mindig folyósításra kerülnek olyan hitelek, amelyek ha kifejezetten nem is spekulatív jellegűek, mégsem szolgálják szigorúan az ország mai gazdasági helyzetét által megkövetelt magasabb érdekeket, hanem inkább egyéni érdekek szolgálatában állnak. Az OHK

arról is értesítette a szövetkezeteiket, hogy nincs akadály annak, hogy kielégítsék normalis keretek között a városi és falusi kisemberek olyan hitel igényeit, amelyek célja mezőgazdasági ingatlan és belsőérs megszerzése, vagyis kis családi ház építése. Szigorúan ellenőrizni kell azonban, hogy az érdekeltek a kölcsönt tényleg ilyen célra használják-e fel. Ezenkívül folyósíthatnak a szövetkezeti építési kölcsönöket és tatarozási hiteleket is.

Az anyakönyvi kivonat és a családi értesítő kiállításáért járó díj

A belügyminiszter rendeletet adott ki, amelynek értelmében az anyakönyvi kivonat kiállításáért járó 3 pengő, tekintet nélkül arra, hogy egy, vagy több névmutató atvizsgálása válik szükségessé. A családi értesítő kiállításáért fizetendő díj, tekintet nélkül a bejegyzett esetek számára, 7 pengő 50 fillér.

Az állami anyakönyvvezető záradékért járó díj 1 pengő 50 fillér, akár állami, akár felekezeti anyakönyvvezető állította ki a családi értesítőt. Ha barme-

lyik anyakönyvvezető a fél megbízásból az illetékes anyakönyvvezetőhöz megkeresést intéz családi értesítő kiállítására vagy záradékolása céljából, akkor ezért a megkeresésért saját-maga számára 1 pengő 50 fillér munkadíjat számíthat fel.

Ez a rendelet 1943 szeptember 1-én lép hatályba.

TEL.: 128-042

PÉTI NITROGÉN MŰVEK R.T.

Budapest, V., Nádor-utca 21

Péti Mészsalétrom, Péti Só, Kénsavas ammóniák, Szénkénegy

GAZDATUDOMÁNY

A toll értékesítése

Az eladásra kerülő tételben lehetőleg tiszta toll foglaltassék. Ha a kopaszásra kerülő ludak sárosak, porosak lennének, adjunk alkalmat előbb arra, hogy vízben megtisztuljanak, azután pormentes helyen megszáradjanak.

Az éretlen tollnak kisebb az értéke. Indokolt ezért addig várni a kopaszítással, míg a toll erre meg nem érik. Inkább kétszer kopasszunk csak évente, de a toll érett legyen. Az érett toll száraz állapotban jóval többet nyom, mint az éretlen toll.

A különböző fajú állatoktól származó, az eltérő színű és minőségű tollakat sohasem keverjük össze, hanem külön-külön zsakocskákban ajánljuk és adjuk át a kereskedőnek, így ne legyen a lúdtoll pulyka- vagy kacsa-tollal, a fehér a szürkével, a szárnytoll a pelyhtollal keverve. A lekopasztott tollat még az idén értékesítsük, mert a kétéves tollat már csak olcsóbban veszi át a kereskedő.

A jó vetőmag kellékei

Régi közmondás, hogy „ki gazt vet, gazt arat”. Legfontosabb tényező az, hogy a vetőmag közt idegen, de különösen gyommagvak ne legyenek, mert ezáltal nemcsak a jövő évi termés minőségét rontjuk, hanem mennyiségét is, mert hiszen a magvakból kifejlődő gyomok elvonják kultúránövényeink palántái elől a vizet, a tápanyagokat s így ezek csak kevesebbet teremhetnek.

Igen fontos a csirázóképesség is. Kellőleg be nem érett (kukorica) vagy 2-3 éves mag nem szokott már kellőleg csirázni. Aki előre tudja, hogy a vetőmagnak 10 vagy 20%-a nem csirázik, az megelőzheti a nagyobb bajt úgy, hogy erre számítván 10-20%-kal többet vet. Ezért indokolt — legalább a gyenge csirázásra gyanús — magvakból csirázási próbát megengedni, azaz meleg helyen, nedves alapon (ítatópapír, csirázótató eszerpédény) tartani 10-15 napot s figyelni, hogy azokból egy hét alatt mennyi csirázik ki.

Fontos továbbá a vetőmag termesztési értéke, mi azoktól a tulajdonságoktól függ, melyek a termesztés során érvényesülnek, pl. a szalma szilárdsága, ellenálló képessége a roszdával szemben, koracérés, hőtermés, stb. A termesztési érték eltérő voltáról még nem minden gazda van meggyőződve. Talán a kukoricát illetően már majdnem minden gazda látogatja, hogy melyik nemesített fajtából várhatja a legtöbb jövedelmet, de a buza, rozs, stb. gabonamagvaknál még a legtöbb gazda megelégszik annak vizsgálatával, hogy a szemek elég nagyok legyenek és hogy köztük ne legyen föld, gyommag stb. szennyező anyag. Itt az ideje, hogy a növényfajták eltérő termesztési értékét is szem előtt tartsuk.

A gazdák sürgősen jelentsék be minőségi vetőmag-igénylésüket

Bánffy Dániel báró földművelésügyi miniszter a termelés egységesítése és minőségi színvonalának emelése érdekében már az elmúlt években is intézkedett minőségi vetőmagkiosztás iránt. Ezt az akcióit a földművelésügyi miniszter rendelkezése a mezőgazdaság fejlesztési programmal kapcsolatban most fokozott mértékben folytatják.

A minőségi vetőmagakció keretében mintegy 200 vagón eredei nemesített és 1697 vagón utántermesztett búza-, 30 vagón eredei nemesített és 300 vagón utántermesztett rozs- és 30 vagón eredei nemesített és 90 vagón utántermesztett ősziarpa vetőmag kerül kiosztásra.

Eredei nemesített vetőmagot birtoknagyságra való tekintet nélkül azok a gazdák igényelhetik, akik a m. kir. Növénytermelési Hivatallal a továbbiszaporításra névate szerződést kötnek. Az igénylést közvetlenül a m. kir. Növénytermelési Hivatálnál (Bu-

dapest, IV., Horthy István-körút 2.) kell bejelenteni. Az utántermesztett vetőmagot igénylő 100 kat. holdon felüli gazdaságok közvetlenül csak a Hivatálnál, a 100 kat. holdon aluli gazdaságok pedig az illetékes vármegyei gazdasági felügyelősnél jelenthetik be igénylésüket.

Az akció keretében kiosztásra kerülő eredei nemesített és utántermesztett vetőmagvaknál a kormányhatóságilag megállapított felár felét, valamint a vasúti szállítást, kiosztási stb. költségeket az államkincstár viseli.

A nagy érdeklődésre tekintettel a gazdáknak saját érdekük, hogy az igénylést a legsürgősebben jelentsék be.

Ezzel kapcsolatban a földművelésügyi minisztérium nyomatékosan felhívja a gazdák figyelmét arra, hogy az igénylésnek nem az illetékes szervnél történő közvetlen bejelentése sok felesleges munkát és idővesztést jelent s végeredményében a vetőmag rendelkezésre bocsátását késlelteti.

A gazdák kérhetik, hogy kenyérgabona helyett zsirt, esetleg árpát, vagy kukoricát, végső esetben szabad választású terményt szolgáltatassanak be

A közellátásügyi miniszter augusztus hó 6-án kiadott 116.580. számú rendeletével úgy intézkedett, hogy

ha valamely gazdálkodó háztartási vagy vetőmagszükségletének figyelembevételével nem tud, vagy csak részben tudna kenyérgabonabeszolgáltatási köteletségének eleget tenni, nyilvántartó hatósága útján szóban vagy írásban kérheti az illetékes közellátási kormánybiztostól, hogy a zsir-beszolgáltatási köteletség teljesítésére beszámítható termények és termékek szolgáltatásával teljesítse kenyérgabonára vonatkozó szolgáltatási köteletségét. Ha a gazdálkodó kenyérgabona helyett a zsirbeszolgáltatási köteletség teljesítésére beszámítható terményt vagy terméket sem tud saját háztartási és gazdasági szükségletének figyelembevételével szolgáltatni és ezt a körülményt hitelt érdemlően igazolja, úgy azt is kérheti, hogy a folyó évi 100.800. K. M. számú rendelet III. mellékletében felsorolt szabad választású terményekkel és termékekkel teljesítse szolgáltatási köteletségét.

A gazdálkodónak azonban benyújtandó kérvényében meg kell jelö-

nie azokat a terményeket és termékeket, amelyeket kenyérgabona helyett kíván szolgáltatni. Természetesen annyit kell ezekből a terményekből és termékekből szolgáltatnia, hogy azok összesített bűzagszámának egyenlő legyen a kenyérgabonáéval.

Vetőmagszükséglet gyanánt kat. holdanként búzából 120 kg-t, rozsból és kétszeresből 110 kg-t, háztartási szükségletként pedig minden a gazdálkodó háztartáshoz tartozó személy után 240 kg kenyérgabonát lehet számításba venni.

A kenyérgabona szolgáltatásáról való felmentésre irányuló kérelmet, ha a gazdálkodó esélyes már befejezte, e rendelet megjelenésétől, vagyis augusztus 6-tól, különben pedig a esélyes befejezésétől számított 15 nap alatt, de legkésőbb folyó évi szeptember 30-ig lehet előterjeszteni.

Ugyanezzel a rendeletnek a 2. §-a kimondja, hogy

amennyiben valamely gazdálkodó zsirra vonatkozó II. csoportbeli szolgáltatási köteleességét csak árpa vagy kukorica szolgáltatásával tudná teljesíteni, de ebben az esetben nem fedezhetné vetőmagszükségletét; úgy nyilvántartó hatósága útján szóban vagy írás-

„Sans-Rival” II-es

gyorsdaráló-darát:

olajos magvakat,

szója-babot, kukoricát árpát, fűszert, mákot stb.

Ára 131 pengő, felárral együtt.

Szállítás utánvétellel történik.

Kapható: KIRÁLY SÁNDOR gépgyárban Budapest, VI., Felsőerdősor 6. szám

ban kérheti az illetékes közellátási kormánybiztostól, hogy árpa vagy kukorica helyett kenyérgabona beszolgáltatásával teljesszen eleget zsirbeszolgáltatási köteletségének. Ha azonban a gazdálkodó árpa vagy kukorica helyett saját háztartási és gazdasági szükségletének figyelembevételével kenyérgabonát sem tud szolgáltatni és ezt a körülményt terményszámolásával igazolja, azt is kérheti, hogy szabadválasztású, III. csoportbeli terményekkel vagy termékekkel teljesítse beszolgáltatási köteleességét.

A gazdálkodónak kérelmében meg kell jelölnie azokat a terményeket vagy termékeket, amelyeket árpa vagy kukorica helyett kíván szolgáltatni. A beszolgáltatandó termények és termékek összesített bűzagszámának azonosnak kell lennie a beszolgáltatandó árpa vagy kukorica bűzagszámával. A gazdálkodó háztartási és gazdasági szükségletét, idej termékek eredményét, valamint egyéb számfajta jövő körülményeket mérlegelve kell azt az árpa- vagy kukoricamenyiséget megállapítani, amely helyett a gazdálkodó más terményt vagy terméket szolgáltathat be. Az árpa- vagy kukoricabeszolgáltatási köteleesség alól való felmentés iránt legkésőbb folyó évi szeptember 30-ig lehet kérelmet előterjeszteni.

A rendelet 3. §-a kimondja, hogy a nyilvántartó hatóságok a kenyérgabona, valamint az árpa és kukorica beszolgáltatásának köteleesség alól való felmentés iránti kérelmet a gazdálkodó gazdálapján nyilvántartott adatok és a gazdálkodóktól a szükséghez képest megkívánt bizonyítékok alapján bírálja el és a kérelmet beérkezésétől számított 15 nap alatt véleményezés végett az illetékes közellátási bizottság elé terjeszti. Az ily értelmű kérelmekről a nyilvántartó hatóság minden hónap 1. és 15. napján kimutatást készít a kérelemben foglalt adatok feltüntetésével. A kimutatást a nyilvántartó hatóság határozattal végett a közellátási kormánybiztoshoz terjeszti fel. A közellátási kormánybiztosnak a közellátási felügyelőség javaslata alapján hozott és a nyilvántartó hatósággal közölt határozatáról a nyilvántartó hatóság írásban értesíti a gazdálkodót és egyúttal a határozatban foglalt adatokat a gazdálkodó gazdálapjának hivatalos feljegyzésébe szolgáló rovatába bevezeti. A közellátási kormánybiztos határozata ellen jogorvoslatnak nincs helye.

A jövőben a gazdasági előjárók is megjelennek a legeltetési társulatok ülésein. Bánffy Dániel báró földművelésügyi miniszter elrendelte, hogy a legeltetési társulatok választmányi üléseikre és közgyűléseikre, továbbá a legelő-birtokosságok birtokossági tanács-üléseikre és közgyűléseikre kötelesek meghívni a gazdasági előjárót. A gazdasági előjáró az üléseken köteles megjelenni, ott felszólalhat, de szavazati joga nincs. Az ülés napjától számított 15 napon belül a gazdasági előjáró az ülés lefolyásáról részletes jelentést köteles tenni a járási gazdasági felügyelőnek abból a célból, hogy az a társulatok vagy birtokosságok esetleges sérelmes határozatait ellen szükséges esetén fellebbezéssel élhessen.

KATOLIKUS NÉPSZÖVETSÉG ORSZÁGOS TEMETKEZÉSI PÉNztÁREGYESÜLETE

a katolikus társadalomnak, a püspöki kar legfőbb védnöksége alatt működő, legnagyobb családvédelmi intézménye, amely csekély havidíj ellenében folyósít temetési segílyt és minden pótdíj nélkül szilési segílyt.

Lépjön be tagul!

Belépett tagok száma 330.000

Központ: Budapest, IX., Ráday-utca 2

TELEFONSZÁM: 387-197

Képviseltek az egész országban!

Nem gazdaságos a sertés- és baromfitenyésztés a törvényesen védett

RÁKOSHEGYI BAKTÉRIUMÖLŐ

nélkül. Kapható és megrendelhető csak

AULITZKY OTTÓ

Budapest, VII., Dohány-utca 84. flsz. 2/a

Árak demyonna! ab Budapest.

5 10 15 liter

10.46/20.00/29.54 P

Tanúságos prospektus a lap olvasói: ingyen

Emlékezzünk!...

Ma, Szent István-napján van az első évfordulója annak, hogy Magyarországi kormányzóhelyettese, vitéz Horthy István repülő-fóhadnagy a keleti arcvonalon, repülőgéppel lezuhantva, hősi halált halt. Országgyarapító Kormányzó Urunk fiának vértanuhalála mélyeséges gyászba döntötte a nemzetet, amely ifjúságának ragyogó példaképét tisztelte és gyászolja. Benne, A súlyos csapás utáni általános részvét azóta feloldódott, kiteljesedett abban a hálás hódolatban, meleg szeretetben és gondoskodni akarásban, amelynek a magyarság minden tagja a nemzet nagy halottjának Főméltóságú szülei, özvegye és kis árvája, és végül minden hősi halott hozzátartozója iránt minden alkalommal kifejezést ad. És ma, a gyászos évfordulón, amikor az ország nagy védőszentjéhez, első szent királyához folyamodik, kegyelettel emlékezik meg arról a Horthy Istvánról, aki életével és halálával minden időkre, minden magyarnak példát mutatott...

Kállay Miklós miniszterelnök rádióbeszédét mondott Szent István-nap előestéjén. Kállay Miklós miniszterelnök augusztus 19-én, Szent István-nap előestéjén délután 7 órakor rádióbeszédet mondott. A lapunk lezárása után elhangzott, nagyfontosságú beszédet legközelebbi számunkban ismertetjük.

József királyi herceg avatta fel a déli és maroshévi országzászlót. A marostordamegyei Déda és Maroshévíz községekben József királyi herceg avatta fel az új vasútpályát által felszabadult erdélyi részek egyik gőcpontjává vált Déda országzászlóját, valamint Maroshévíz magyarsága által emelt hősi emlékművet és országzászlót. József királyi herceg ez alkalommal először vett részt a felszabadulás óta erdélyi nyilvános ünnepségen. Az országzászlóavattásra a vármegye területéről a környező falvak népe és munkássága gyűlt egybe. Felsorakoztak a volt erdélyi ezredek katonái és kitüntetett öreg harcosai is messze vidékről.

Beiktatták a MFP-be. Matolcsy Máttyás dr., Tóth János, Paozolat György és dr. Matolcsy Tamás országgyűlési képviselők kiléptek Imrédy Béla pártjából és a Magyar Élet Pártjába való felvételüket kérték.

Összegyűjtik a leventék az elesélt mákubót. Mint ismeretes, a mákubóban fontos anyagok vannak, amelyeket különféle gyógyszerek készítéséhez használnak fel. Ezért a leventék országszerte házról-házra járva gyűjtik az elesélt mákubót.

Beiktatták az esztergomi nagyprepostot. Csársky István dr. prelátus-kanonokot, akit a pápa az esztergomi székesfőkapitálan nagyprepostjává nevezett ki, augusztus 14-én délelőtt iktatták be méltóságába az esztergomi bazilikában a székesfőkapitálan tagjainak és a hatóságok képviselőinek jelenlétében.

Bulgária a százévesek hazája. A stockholmi központi statisztikai hivatal kimutatta állított össze az egész világra kiterjedően a százéves emberekről. A kimutatás szerint kerekén 2500 ember él a földön, aki száz évvel idősebb. Eből a számból egyedül Bulgáriára 1200 esik. A lakosság lélekszáma-hoz viszonyítva, Bulgáriában minden millió lakosra 228 ember jut, aki százéves vagy még korosabb. Második helyen a délamerikai Brazília és Kolumbia állam következnek.

Meghalt Láng József

Láng József m. kir. gazdasági főtanácsos, a Gazdák Biztosító Szövetkezetének ny. vezérigazgatója, a „Falu” Magyar Gazda-és Földműves Szövetség igazgató-választmányának tagja, a Magyar Távirati Irodának és társ-vállalatainak alapításkor óta egyik vezetője, hosszas betegeskedés után augusztus hó 14-én, 67 éves korában elhunyt. Halála nagy veszteség a magyar közgazdasági életre és különösen a szövetkezeti intézményekre és mozgalomra. A Falu-Gazdaszövetség, amelynek ügyvitelében ügyszólván haláláig tevékeny részt vett, táviratilag fejezte ki részvételt az özvegynek, a Gazdák Biztosító Szövetkezet igazgatóságának és mindenkor kegyelettel fogja megőrizni emlékét.

Láng József 1876-ban született Versecen. Közgazdasági pályafutását a Duna Biztosító Társaságnál kezdte meg. A Gazdák Biztosító Szövetkezetétől 1908-ban kapott meghívást. Előbb igazgató, majd ügyvezető-igazgató, végül 1916 óta vezérigazgató minőségben tevékenykedett a szövetkezetnél, amely működése alatt egyike lett a legnagyobb biztosító intézeteknek. Igazgató-választmányi tagja volt az Országos Magyar Gazdasági Egyesületnek, az Országos Mezőgazdasági Kamarának, a Falu-Gazdaszövetségnek, továbbá a Hanygának, a Mezőgazdák Szövetkezetének és a Futurának. Munkáját minden tisztségében kiváló szakszerűség, puritán felkészülés és mindenre kiterjedő gondos figyelem jellemezte. Mint ember, előkelő gondolkodású, melegszívű barát és az alkalmazottak sorsát szíven viselő előjáró volt. A kormányzó 1920-ban a hazai mezőgazdaság fejlesztése körül szerzett érdemeinek és kiváló közéleti tevékenységének elismerésül a m. kir. gazdasági főtanácsosi címmel tüntette ki. A Gazdák Biztosító Szövetkezeténél 1942-ben vonult nyugalmába, de azután is tevékeny részt vett ennek az intézetnek, valamint az említett többi vállalatnak az igazgatásában.

Ez év tavaszán kezdett betegeskedni. A haláláig hosszas szenvedéstől váltotta meg. Temetésén a Falu-Gazdaszövetség képvisletében Mayer János elnök vett részt.

Megindult a körösi hajóforgalom. A Körös folyón Csongrád és Békés között mindkét irányban f. évi augusztus hó 15-től kezdődött, csütörtök kivételével naponta két motoros személyszállító hajó közlekedik.

Közel négymillió pengő termelési jutalmat kaptak az alsódunántúli gazdák

Megírta a Vasárnap, hogy a Duna-Tisza közli Mezőgazdasági Kamara területén lévő 442 községből 394 község gazdái összesen hatmillió pengő termelési jutalmat kaptak

közhez. Az Alsódunántúli Mezőgazdasági Kamara most közzétett összeállítására szerint a Kamara területén — (amely

FUTURA
BUDAPEST, V. VIGADÓ UJ.

GABONA-OSZTÁLY
Vásárol búzát, rozsot, sőt és takarmánydrápát, kukoricát, zabot, kölest és hajdinát.

OLAJMAG-OSZTÁLY
Vásárolja az összes olajos magvakat. Szerződés alapján legelőnyösebb kedvezményrel szervezi az olajmagvak termelését.

GYAPJU-OSZTÁLY
Az ország gyapju termékeinek begyűjtését és elosztását végzi és az országos gyapjuárveréseket rendezi.

MAG-OSZTÁLY
Takarmány magvakat, hulladékanyagokat vásárol és elad, termelési szerződéseket köt.

MAGTERMELESI-OSZTÁLY
Édescsillagfűrt, fahársók és babok, konyhakerti és virágmagvak szerződéses termelésével foglalkozik.

RAKTÁR ÉS SZÁRÍTÓÜZEMI-OSZTÁLY
Vetőmaglisztelés, gabona, fenyőri és olajosmagvak szárítása.

TÖBB MINT 2000 KIRENDELTSÉG, FŐ-ÉS ALBIZOMÁNYOS

Szegeden „üvegnapokat” rendeznek. Szegeden augusztus 23-tól 28-ig a helyi leventék bevonásával „üvegnapokat” rendeznek. Az összegyűjtött üvegek a honvédkórházak üveg szükségletének fedezésére szolgálnak. A gyűjtők mindenfajta üveget elfogadnak.

Ejtőernyős levente ugrótorony avatása. Vasárnap, augusztus 22-én avatja fel Csatay Lajos vezérrezedés, honvédelmi miniszter Kobányán, a nagyrákosi gyakorlótéren az ejtőernyős leventék első ugrótoronyát. A 80 méter magas ugrótorony avatásán a honvédelmi miniszter beszédet mond, majd a leventék ugró-gyakorlatokat mutatnak be.

Bethlen István gróf a várkudui EMGE gazdanapon. Várkudu községben az EMGE gazdanapot rendezett. A gyűlésen megjelent Bethlen István gróf, volt miniszterelnök, aki negyven éve választmányi tagja az EMGE-nek. Bethlen István gróf beszédet mondott, amelyben a magyar társadalom egységének fontosságát hangsúlyozta. A magyar társadalom azzal a tudattal és erővel hitte dogozik, hogy erre a munkára szüksége van a nemzetnek.

Völgyes községben Gazdakör alakult

A Falu-Gazdaszövetség részéről Vas-vármegyében megindított gazdaköri mozgalom során legutóbb a muraszombati járáshoz tartozó Völgyes községben alakult meg a Szövetség új fiókszervezete, hogy a többiekhez csatlakozva tervszerű munkásságot fejtsen ki a gazdaérdekek védelme, a mezőgazdasági szaktudás fejlesztése, a gazdaöntudat ápolása és a szervezkedés egységének megteremtése céljából.

Az új fiókszervezet neve: „Völgyesi Gazdakör”; elnöke: Fartély Károly; alelnökei: Horváth Lajos és Rituper János; választmányi tagok: Czugh Lajos, Seever János, Kovács István és Vukán István; jegyző: Lebár Viktor; pénztárnok: Vukán József; ellenőr: Tremmel János; háznagy: Luthár Lajos; könyvtáros: Fartély Géza; a számvizsgáló bizottság elnöke: Fartély Kálmán; tagjai: Horváth Ferenc és Horváth Sándor.

A Falu-Gazdaszövetség völgyesi fiókszervezetének életre-hívása Kúhár Istvánnak, a Batyándi Gazdakör elnökének érdeme.

GAZDÁK BIZTOSÍTÓ SZÖVETKEZETE

egyaránt biztosítója mind a nagy, mind a kisbirtokosoknak. (Tűzjég-, állat-, élet- stb. biztosítás)

Képviseltek az egész országokban!

GAZDAÉLET

Tolna vármegye üdvözölte vitéz Thuránysky Lászlót. Tolna vármegye közigazgatási bizottsága egyhangú lelkesedéssel elhatározta, hogy vitéz *Thuránysky* László dr.-t, Tolna vármegye volt főispánját miniszterelnökségi államtitkárrá történt kinevezése alkalmából a vármegye közönsége nevében üdvözi.

Rombadölt Kossuth Lajos torinói temploma. A legutóbbi bombázások alkalmával Torinóban rombadölt az egyik valdens-református templom is, melybe Kossuth Lajos száműzete idején rendszeresen járt s ahonnan utolsó útjára is kísérték. Elhamvadt az a biblia és énekeskönyv is, melyet Kossuth használt az istentiszteleteken.

TERMÉNYBESZOLGÁLTATÁSI MENETREND

A beszoigáltatási kötelességbe való beszámítás végett a gazdálkodó terményeit a következő határidőkön belül köteles valamelyik vásárlásra jogosított kereskedőnek megvételre felajánlani:

A cséplés befejeztétől számított 15 napon belül: búza, rozs, kétszeres. (kenyérgabona helyett beszoigáltatható takarmányárpa, a zabtermés 15%-a és a beszoigáltatási kötelesség teljesítésére szánt többi zab). — **Október 1-éig:** nyers kenderkórtermés 70%-a. — **Október 15-éig:** Viktoriaborsó, expresszorsó, esicscriborsó, szegsborsó, zöldborsó fajták vetőmagjait, egyéb borsó, az ősi borsó és homoki borsó kivételével. — **Október 31-éig:** takarmányárpa, sörárpa, köles, hajdina. — **November 15-éig:** babfélék, lenese, kopaszárpa, mák, fekete és fehér mustár, korjander, mág. — **November 30-áig:** répce, lenmag, kendermag, rost-kendermag, napraforgómag, ricinusmag, szójabab, olajzöldmag, zomborkamag, dohánymag. — **December 31-éig:** lucernamag, komlóslucernamag, lóheremag, fehérheremag, bíborheremag, svédheremag, eperheremag, baltacim, nyúlzapukamag, somkórómag, szeradellamag, szarvaskerep, csibehúmag, muharmag, szudáni fűmag, takarmányrépamag, ősi borsó, homoki borsó, szöszös-, tavaszi és pannonbükknő, cukor-cukor, majorannamag.

1944 január 31-éig duhagyma. Február 15-éig: édes és keserű csillagfű, seprőcukor. — Március 31-éig: olaszperje, franciaperje, angolperje, soványperje, ligeti perje, réti eszkesz, juh-eszkesz, vörösesesz, árvarozs-nok, merevrozsnok, tarajos búzafű, sudár búzafű, réti komocsin, esomósebir, tarajos cincor, taracos tippan, cernatippan, réti cespázt, sziki mézpázt, aranyzab, vöröshagyma, fokhagyma. — **Április 1-éig:** nyers kenderkórtermés 30%-a. — **Április 15-éig:** tök-mag, napraforgómag, főkmagolaj.

Legmagasabb szekérutag díjak. Egyes törvényhatóságok területén fesszámítható fuvardíjak a törvényhatóság első tisztviselője állapítja meg, amely nagy- és kisközsegek, megyei városok, illetve törvényhatósági városok szerint csoportosítva nem lehet magasabb a következőkén: Kétlovas fogatnál egésznap fuvardíj 26, 35, 46 P; felpnapi fuvardíj 15, 25, 27 P. Egylovas fogatnál egésznap fuvardíj 19, 26, 34 P; felpnapi fuvardíj 11, 15, 20 P helységesopotonként. Ugyanazon fuvarozó egy nap két felpnapot nem számíthat fel. Egésznap fuvarozási idő legalább 10 óra, felpnapi legalább 5 óra. Túlóradij törvényhatósági városokban 4 P, máshol 3 P. A

ÁRRENDELETEK

Szérumok, oltó- és lrtó-anyagok

A földmivélsügyi miniszter folyó hó 8-án kiadott és hatálybalépült 175.000. számú rendeletével újonnan szabályozta az állatgyógyászatban használatos különféle szérumok és egyéb oltóanyag, valamint a köijelő anyagok és állatok irására használt bakteriológiai természetű anyagok legmagasabb árát. Az új árszabás értelmében 100 köbcentiméterenként az antitokli szérum ára 6.— P, a mirigykór elleni szérum ára, továbbá a lépene elleni, paratífusz elleni, sertésorbács elleni szérum ára ugyancsak 6.— P. A sertéspestis elleni szérum ára 12.— P, a sertéspestis és sertésorbács elleni köbcentiméterre használt szérum ára 14.— P, a baromfikólera elleni szérum 3,50 P, a száj- és körömfájás elleni szérum 2,50 P, és a szopornya elleni szérum 20 köbcentiméterenként 4.— P. A tetanusz elleni oltásra szolgáló szérumból 5 kem 1,60 P, 25 kem 3,50 P, 50 kem 6.— P és 100 kem 12.— P.

Egyéb oltóanyagok közül a baromfihimlő és diftéria elleni oltóanyag adagja 6 fillér, a baromfikólera elleni vaccina 30 fillér 10 kolera elleni vaccina 30 fillér 10 lera elleni Manning-erfele oltóanyag 10 kem-kint 40 fillér és a galambparatífusz elleni vaccina adagunkint 6 fillér. A lépene elleni oltóanyag adagunkint 12, illetve 24 fillér, a vesztesség elleni oltóanyag 5 kem-kint 1,10 P, a tuberkulin 1,80 P, az egóirtó tenyészet 100 kem-kint 2,60 P.

Kálmütrágyák

A közéletésügyi miniszter 41.934. számú rendeletével a külföldről behozott és a magyar vám-tarifá 296/a. tétele alá tartozó kális (kálmütrágyák) legmagasabb fogyasztói árát métermázsánként a következőképpen szabta meg:

A legalább 40% K₂O-t tartalmazó kális legmagasabb fogyasztói ára legalább 150 métermázsán vétele és szállítása esetén, ömlesztve 21,50 P, legalább 100 q vétele és szállítása esetén 50 kg-os papírzsákokba csomagolva 25,50 P, 50 q vétele és szállítása esetén 50 kg-os papírzsákokban 26.— P, 50 q-on aluli mennyiség vétele és szállítása esetén, 50 kg-os papírzsákokba csomagolva 26.— P.

szakmány, akkord és km. fuvardíjat a törvényhatóság első tisztviselője állapítja meg.

Előzetesen be kell mutatni az ipari növények termesztésére vonatkozó szerződéseket. Bánffy Dániel báró földmivélsügyi miniszter elrendelte, hogy a napraforgó, olajlen, szója, ricinus, repce, rostlen és rostkender termesztésével foglalkozó vállalatok kötelesek bemutatni a földmivélsügyi miniszternek annak a szerződésnek a tervezetét, amelyben ipari növényeikre a gazdákkal termelési szerződéseket kívánnak kötni. A szerződéseket csak a földmivélsügyi miniszter által jóváhagyott szerződés-mintáknak megfelelően szabad kötni. Minden olyan kikötés, amelyet a földmivélsügyi miniszter nem hagyott jóvá, a gazdával szemben érvénytelen.

Legalább 90% K₂S₂O₈-t tartalmazó kénvas kálmütrágya legmagasabb fogyasztói ára métermázsánként, legalább 150 q vétele és szállítása esetén, ömlesztve 29,80 P, legalább 100 q vétele és szállítása esetén, 50 kg-os papírzsákokban 33,70 P, legalább 50 q vagy 50 métermázsán aluli mennyiség vétele és szállítása esetén, 50 kg-os papírzsákokba csomagolva 34,20 P. Az 50 métermázsán felüli tételekre vonatkozó árak az ország bármely rendes nyomtávú vasútállomására bérmentve értendő küldemények-re, az 50 métermázsán aluli mennyiségekre megszabott árak pedig a kereskedő raktárában történő átvétel esetére vonatkoznak. Az ipari célokra szolgáló, legalább 95% K₂S₂O₈-et tartalmazó kénvas káli legmagasabb fogyasztói ára Strassburg vasútállomáson vagonba rakva, ömlesztve, métermázsánként 34.— P.

Vásárok jegyzéke

Augusztus 23, hétfő: Beszterce o., Budapest o., Döbrököz o., Emőd h., Gyöngyös o., Hajdúböszörmény o., Halászi o., Jánosháza o., Kárdarkút o., Korond o., Kozmás o., Künszentmárton o., Lövészpatona o., Miskolc o., há. a külön e célra épített istállóban, Munkács o., Nagybánya o., Nagyözcs o., Nagysalló o., Ökörmező o., Párkány o., Tardoskőd o., Tornaia o., Ungvár h., Vámosperes o., Zalaszentbalazs o., kisebb áll. felh. a nélkül.

Augusztus 24, kedd: Bahósa o., Beszterce o., Budapest o., Füle o., Göresöny o., Harka o., Kápolnokmonostor o., Kozmás o., Körönd o., Miskolc h., a külön e célra épített istállóban, Munkács o., Nagybánya o., Nagyberczna o., Sümeg o., Szil o., Verébely o. — **Augusztus 25, szerda:** Bak o., Beregszász o., Beszterce o., Budapest szfv. o., Csesztreg o., Kúnhegyes o., Letenye o., Miskolc h., a külön e célra épített istállóban, Nagyborosnyó o., Nagysalló o., Rum o., Szabadhidvég o., Tiszabercel o., Toponár o., Vásárosztob o., Veszprémarvány o. — **Augusztus 26, csütörtök:** Bény o., Beregszász o., Bodrogkeresztúr o., Budapest szfv. o., Kapuvár h., Marar o., Miskolc h., a külön e célra épített istállóban, Torna o., Udvard o., Ujfehértó o., Verébely o. — **Augusztus 27, péntek:** Aszód o., Budapest szfv. o.,

Komádi oák, Zala oák. — Augusztus 28, szombat: Budapest szfv. o., Csánádpalota oák., Csötöly oák., Királyháza oák., Perkáta oák., Rimaszombat oák., Szekszárd hák., Zalalövő oák. (az 1943. évi augusztus hó 29-i vásár kivételével áthelyezés).

RÁDIO

Hétfő, augusztus 23-án.

12.10 óra: Szalon: 14 óra: Szalon: 15 óra: Szarakoztató zene, 15.30 óra: Előadás: 16 óra: Filmdalok, 17 óra: Magyar noták, 17.40 óra: Előadás: 18 óra: Nvári muzsika, 19 óra: Spanyol versek és dalok, 20 óra: Operabáji Zenekar 21 óra: Köztvítés, 21.25 óra: Népdaorszat, 22.10 óra: Melles Béla-zenekar, 23 óra: Táncren.

Kedden, augusztus 24-én:

12.10 óra: Postászenekar, 14 óra: Cigányzene, 15 óra: Fúvószenekar, 15.30 óra: Gyermekdudák, 16 óra: Délutáni muzsika, 17 óra: Előadás zenekariettel, 17.40 óra: Előadás, 18 óra: Rádiózenekar, 19 óra: Verses üttépek, 19.30 óra: „Tudbudur”, Dalmói népi felvonásban, 21 óra: „Muzsikáló Margitsziget”, 22.10 óra: Magyar noták.

Szerdán, augusztus 25-én:

12.10 óra: Rendőrszenekar, 14 óra: Szalonzene, 15 óra: Szarakoztató zene, 16 óra: Köztvítés, 17 óra: Hanglezek, 17.45 óra: Előadás, 18 óra: Honvédműsor, 19 óra: Melles Béla-zenekar, 19.40 óra: Verses üttépek, 20 óra: „Nótaszal delugmán”, Zenes utazás, 21 óra: Szalonzene, 22.10 óra: Cigányzene, 23 óra: Zenekari művek.

Csütörtökön, augusztus 26-án:

12.10 óra: Rádiózenekar, 14 óra: Szalonzene, 15 óra: Cigányzene, 15.30 óra: Helyszíni köztvítés, 16 óra: Előadás, 17 óra: Magyar népdalok, 17.20 óra: Előadás, 17.30 óra: Táncren, 18 óra: Versek, 18.20 óra: Hanglezek, 19 óra: Szekesfúvósai Zenekar, 20.40 óra: „Ahogy te akard”, Vigjáték egy felvonásban, 21.20 óra: Hanglezek, 22.10 óra: Rádiózenekar, 23 óra: Magyar noták.

Pénteken, augusztus 27-én:

12.10 óra: Zenekari muzsika, 14 óra: Kamaragregyes, 15 óra: Táncren, 16 óra: Előadás, 17 óra: Táncren, 18 óra: Filmdalok, 18 óra: Sportközlemények, 18 óra: Német hallgatónak, 18.20 óra: Magyar nota zongoraszámok, 18.40 óra: Köztvítés, 19 óra: Honvéd Haditudósítóosztály hangverseny, 21 óra: „Muzsikáló Margitsziget”, 22.10 óra: Cigányzene, 23 óra: Filmdalok.

Szombaton, augusztus 28-án:

12.10 óra: Szalonzene, 14 óra: Fúvószenekar, 15 óra: Melles Béla-zenekar, 16 óra: Előadás, 17 óra: Dalárda, 17.30 óra: Hangképek innen-onnan, 18 óra: Filmdalok, 19 óra: Szekesfúvósai Zenekar, 20.40 óra: „Ahogy te akard”, 21.20 óra: Hanglezek, 22.10 óra: Táncren, 23 óra: Magyar noták.

Vasárnap, augusztus 29-én:

7.30 óra: Fohász, Szózat, Hanglezek, 8.10 óra: Hírek, 8.30 óra: Öszinte beszéd, 9 óra: Rádiózenekar, 10 óra: Református istentisztelet, 11.15 óra: Egyházi ének és szentbeszéd, 12.15 óra: Levente rádió, 12.55 óra: Katonazené, 14 óra: Művészlemez, 15 óra: A Földmivélsügyi Minisztérium előadása, 15.45 óra: Dunántúli népdalok, 17 óra: Táncren, 18.40 óra: Csevegés, 19 óra: Szalonzene, 19.40 óra: Világíródalom gyűjtemény, 20 óra: „Tavaszi”, Operett, 22.10 óra: Hangképek vasárnap sportjáról, 23.30 óra: Zenekari művek.

BUDAPEST I.: Augusztus 29-én, vasárnap, 15 óra: „Időszerű gazdasági tanácsadó”.

BUDAPEST II.: Augusztus 24-én, kedden, 19 óra: „Mezőgazdasági felőra”. — **Augusztus 28-án, szombaton, 19 óra:** „Mezőgazdasági felőra”.

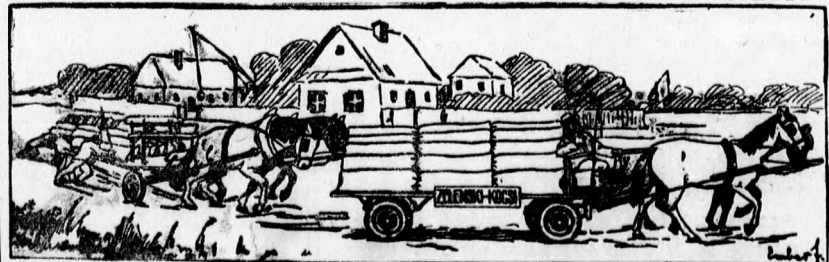
KIADÓTULAJDONOS: „FALU” MAGYAR GAZDA ÉS FÖLDMIVÉS SZÖVETSEG

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ: MAYER EMIL

SZERKESZTŐ: BARTOSS KÁROLY

Altaúnai Nyomda és Grafikai Intézet Rt., Pést, Nagymező u. 3. Nyomdátfelelő: Rácz István

Többszörös terhet 80 q terhelésig könnyen szállít kombinált kerekes **ZELENSKI-KOCSIVAL** SÁRBAN SEMSÜLLYED

Teherautó-pótkocsik és karosszériák **GÓRI ZELENSKI RÓBERT GÉPGYÁR KFT.,** Pestszenterzsébet, Mikszáth-utca 18

„MÁTYÁS”-ZÚZÓ

legmodernebb egyetemes örlő-, szártéppő- és silótöltő-gépek

Üzemkőben cserélhető szitákkal és metszőhékkel

Alacsony fordulatszám

Telefon 147-212, 347-566

